זוֹ אֶת זוֹ: **ח** (נז) מְנַטֵּל יָדוֹ אַחַת וְשִׁפְשְׁפָה (נח) בְּרִאשׁוֹנָה, (פרוש, כְּדֵי לְנַגְּבָהּ וּלְפִיכָךְ לֹא נִטְמָא יָדוֹ, מַה שָּׁאֵין כֵּן בְּסִימָן קס״ד סָעִיף ב׳ שֶׁחִכֵּךְ בְּרֹאשׁוֹ), אוֹ בַּכֹּתֶל, וְאַחַר כָּךְ חָזַר וְנָגַע בְּאוֹתָם מַיִם שֶׁבָּאוּ מִיָּדוֹ עַל הָרֹאשׁ וְעַל הַכֹּתֶל (נט) טְמֵאָה. שֶׁאוֹתָם מַיִם טְמֵאִים חָזְרוּ וְטִמְּאוּ אֶת הַיָּד שֶׁנָּגַע בָּהֶם, אַף עַל גַּב דְּכָל כַּמָּה דְּלֹא שְׁפְשֵׁף (ס) * מְטַהֲרִים (ו) בְּשִׁפְשׁוּף, הַשְׁתָּא דְּחָזַר וְנָגַע (סא) גָּרַע. וּכְבָר נִתְבָּאֵר (ס״ב) שֶׁהַשּׁוֹפֵךְ רְבִיעִית כְּאַחַת אֵינוֹ בִּכְלַל כָּל אֵלּוּ, דְּאֵין שָׁם מַיִם טְמֵאִים כְּלָל: **ט** נִכְשְׁשׁוֹפֵךְ מַיִם רִאשׁוֹנִים עַל יָדָיו (סב) צָרִיךְ לְזָהֵר

מ פרק ב׳ דְּיָדַיִם (מ״ג) וְשָׁם (מ״ב) בְּפָרוּשׁ הָרַ״שׁ. נ שָׁם מִשְׁנָה ב׳.

בְּאֵר הֵיטֵב

עַצְמָהּ הָרִאשׁוֹנִים וּשְׁנִיִּים. עַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): **ח** (ו) **בְּשִׁפְשׁוּף.** עַיִן ט״ז (סק״ז) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט). כָּתַב הַלְּחֶם חֲמוּדוֹת (חולין פ״ח אות פח) אִם קִנַּח בְּמַפָּה כְּדַרְכּוֹ

וְאִם חָזַר וְאוֹחֵז בְּיָדוֹ הָרִאשׁוֹנָה נִטְמְאָה יָדוֹ מִמַּגָּה וְצָרִיךְ לְנַגְּבָהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף (ד׳) (ח׳) לָכֵן יִטֹּל רְבִיעִית כְּאַחַת. (וְכָאן) [וְכֵן] מְהַנֵּי נַמִּי אִם יִשְׁפּוֹךְ עַל כָּל הַיָּד בְּפַנֵּי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּשָׁם אֵין מָקוֹם טָמְאָה לְכָל (מג) הַפּוֹסְקִים, [בַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו בטעמא) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים]. וְדַע דְּכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִגַּע לְמַעְלָה מִמָּקוֹם שֶׁהִגִּיעוּ הַמַּיִם, (מד) הוּא רַק בְּעוֹד יָדָיו לַחוֹת, דְּאָז כָּךְ כְּשֶׁכָּבָר נִגַּב יָדוֹ אֵין צָרִיךְ לִזָּהֵר בָּזֶה כְּלָל, וְאַף אִם נִתְלַחְלְחוּ אַחַר כָּךְ לֵית לַן בְּהּ כֵּיוָן שֶׁכְּבָר טָהֵר יָדָיו וְנִגְּבָן: **ח** (נז) **נְטַל יָדוֹ אַחַת וְכוּ׳.** אֲפָרַשׁ כְּלָל עִנְיָן שֶׁל סָעִיף זֶה. הִנֵּה מְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ב׳ דְּהַנּוֹטֵל יָדָיו צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ מַיִם רִאשׁוֹנִים וּשְׁנִיִּים, וְהָרִאשׁוֹנִים מְטַהֲרִים הַיָּדַיִם וְהֵם עַצְמָן טְמֵאִים וְהַשְּׁנִיִּים מְטַהֲרִים אוֹתָן, וְרַק בְּשֶׁפַּךְ רְבִיעִית בְּבַת אַחַת עַל יָדָיו אֵין צָרִיךְ לִשְׁנַיִם לְרֹב הַפּוֹסְקִים, וְכָתַב כָּאן הַמְחַבֵּר דְּאִם נָטַל רַק מַיִם רִאשׁוֹנִים לְבַד, (מה) וּבְפָחוֹת מֵרְבִיעִית דְּהַמַּיִם טְמֵאִים הֵם, אִם קִנַּח אוֹתָם נִטְהֲרוּ יָדָיו אַף בְּלֹא מַיִם שְׁנִיִּים, כֵּיוָן שֶׁיָּדוֹ עַצְמוֹ נִטְהֲרָה בְּמַיִם רִאשׁוֹנִים לְבַד, וְרַק אִם חָזַר וְנָגַע בְּמֵי הַקִּנּוּחַ נִטְמְאוּ יָדָיו מֵהֶם, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה מטהרים) שֶׁהֶאֱרַנוּ דְּהֵיינוּ בְּדֵיעֲבַד, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לִשְׁנַיִם דַּוְקָא: **(נח) בְּרִאשׁוֹנָה.** בְּשֶׁעָרוֹת (מו) שֶׁבְּרֹאשׁוֹ, וְאַף דְּאִם נָגַע בְּזוֹלָתָהּ צָרִיךְ נְטִילָה שֵׁנִית כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן קס״ד, שֶׁאֲנִי הָכָא שֶׁאֵינוֹ מְחַכֵּךְ בֵּין הַשְּׂעָרוֹת מְקוֹם הַזֵּעָה, אֶלָּא מְקַנֵּחַ יָדָיו מִלְמַעְלָה וּכְמוֹ שֶׁמְּפָרֵשׁ הַמְצַיֵּן בָּרָמ״א: **(נט) טְמֵאָה.** וּכְגוֹן שֶׁלֹּא נָטַל עָלֶיהָ רַק מַיִם רִאשׁוֹנִים וּפָחוֹת מֵרְבִיעִית דְּאָז הַמַּיִם טְמֵאִים הֵם וְכַנַּ״ל: **(ס) מְטַהֲרִים בְּשִׁפְשׁוּף.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (מו) דְּאִלּוּ לֹא חָזַר וְנָגַע בְּאֵלּוּ הַמַּיִם הָיָה נִטְהָר יָדוֹ לְגַמְרֵי בְּהַקִּנּוּחַ לְבַד בְּלֹא מַיִם שְׁנִיִּים, דַּהֲלֹא קִנּוּחַ הַמַּיִם טְמֵאִים שֶׁעָלָיו, הַשְׁתָּא דְּחָזַר וְנָגַע גָּרַע: **(סא) גָּרַע.** וְצָרִיךְ לְנַגֵּב וְלַחֲזֹר וְלִטֹּל כָּרָאוּי וְכַמְבֹאָר בַּסְּעִיפִים הַקּוֹדְמִים: **ט** (סב) **צָרִיךְ לְזָהֵר וְכוּ׳.** וְאִם אֵינוֹ נִזְהָר וְנִמְצָא אַחַר הַנְּטִילָה שֶׁל הַשְּׁנִיִּים צְרוֹר אוֹ קֵיסָם (מח) יָדָיו טְמֵאוֹת, וְצָרִיךְ (מט) לְנַגְּבָן וְלַחֲזֹר וְלִטֹּל רִאשׁוֹנִים וּשְׁנִיִּים כַּדִּין, אַף אִם הֵסִיר הַצְּרוֹר אַחַר מַיִם הָרִאשׁוֹנִים וְשָׁפַךְ אַחַר כָּךְ הַשְּׁנִיִּים, [אוֹ שֶׁבַּהֲדַחַת הַשְּׁנִיִּים הוּדְחוּ הַצְּרוֹר וְהַקֵּיסָם] יֵשׁ לְעַיֵּן בַּדָּבָר (נ) דְּאוּלַי מְהַנֵּי, וּמְצָאתִי בְּפְרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יז) וּבְבֵאוּרֵי הַגְּאוֹן מַהַר״מ בַּנְעט עַל הַמָּרְדְּכַי (ברכות פ״ח אות מז) דְּהֵיינוּ כְּשֶׁנִּגַּב בְּדֵיעֲבַד, וּבְתוֹסֶפְתָּא שְׁלָנוּ לֹא נִזְכַּר כְּלָל נִמְלַךְ, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּאַף אַחַר הַנִּגּוּב צָרִיךְ שְׁנַיִם וּכְדַעַת הָרַאֲבַ״ד הַמּוּבָא בְּתוֹרַת הַבַּיִת הָאָרֹךְ], וּלְדִינָא אִם כְּבָר נִגַּב יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל וְכִלְשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְהָאַחֲרוֹנִים כָּאן, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה נִרְאֶה דְּצָרִיךְ שְׁנַיִם דַּוְקָא אִם אֵינוֹ נוֹטֵל רְבִיעִית בְּבַת אַחַת וְכִשְׁפִיטַת לְשׁוֹן הָרִאשׁוֹנִים הַנַּ״ל, [וְהַתּוֹסֶפְתָּא (ידים) בְּפֶרֶק (ב׳) (א׳) (ה״ב) שֶׁכָּתוּב בָּהּ דְּאִם שִׁפְשֵׁף בְּרֹאשׁוֹ טְהוֹרָה, הוֹכִיחַ הָרַ״שׁ (שם פ״ב מ״ב) דְּעַל כָּרְחָךְ אַחַר מַיִם הָרִאשׁוֹנִים הוּא מִמּוּכָּח דְּטָהוֹר בָּזֶה, וְכָל הַפּוֹסְקִים הַנַּ״ל אוֹ דְּיֵרָקְרוּ דְּהֵיינוּ בְּקִנּוּחַ כָּלָל וְכַמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו ואח״כ), אוֹ דְּיֵרָקְרוּ אֲבָל לֹא נִגַּב כְּלָל וְכַמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו שהשופך) דְּסְתָם יָדַיִם אֵין בְּזֶה כְּמַבְאָר בְּבֵית יוֹסֵף דְּהֵיינוּ דְּלֹא נִטְמְאוּ כְּלָל, וְרַק בְּשֶׁפַּךְ רְבִיעִית בְּבַת אַחַת עַל כָּל פָּנִים, וּכְמוֹ בְּכָל מָקוֹם דְּבָמַיִם רִאשׁוֹנִים יָדוֹ טְהוֹרָה אֲבָל צָרִיךְ מַיִם שְׁנִיִּים לְטַהֵר הַמַּיִם]. **וְהִנֵּה כָּל עִקַּר הָאי דִּינָא דְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ מֵיירֵי שֶׁצָּל יָדוֹ הִגִּיעַ כְּשִׁעוּר נְטִילָה, וּבְכָלִי הָיָה רְבִיעִית, [דְּאִם לֹא הָיָה בַּכְּלִי רְבִיעִית אֵין כָּאן נְטִילָה כְּלָל], וְשָׁפַךְ מִקְצָת מִמַּגָּה עַל יָדוֹ, דְּעַל יְד אַחַת אֵין צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ כָּל הָרְבִיעִית, דְּכִרְבִיעִית דְּיֵ לִשְׁתֵּי יָדַיִם דְּיָדוֹ נִטְהֶרֶת בָּזֶה, אֲבָל צָרִיךְ שְׁנַיִם בְּשָׁכִיל לְטַהֵר הַמַּיִם, וּכְזֶה כָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּכִנְגּוּב סָגֵי** (אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) בְּשֵׁם מַעֲרַנֵי יוֹם טוֹב (מלבושי יו״ט סק״ו)):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מג) זוּלַת לְרֹאשׁ הָעֲרוּךְ (ערך מ״י): **(מד)** כֵּן כָּתַב הָרַשְׁבָּ״א לְהַדְיָא בְּמִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת (בית ו שער ב) וְחָלַק שָׁם עַל הָרַא״ה (בבדק הבית שם) שֶׁלֹּא כָּתַב כֵּן: **ח** (מה) **וּכְגוֹן שֶׁהָיָה בַּכְּלִי רְבִיעִית כְּשִׁעוּר נְטִילָה, אֲבָל לֹא שִׁקְכוּ בָּלָה עַל יְד אַחַת,** דְּשִׁעוּר זֶה סָגֵי לְשִׁתֵּי יָדָיו: **(מו)** אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) וְחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל מ סי״ט) וְהַגְּרַ״ז בְּסִימָן קס״ד (סי״ב), וּלְלא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח): **(מז)** הָרַ״שׁ (ד״ה פ״א מ״ב) וְכֵן כָּתַב הַלְּחֶם חֲמוּדוֹת (חולין פ״ז אות פה) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) וְהַגְּרַ״א וּלְלא כְּטַ״ז (סק״ז): וְדִבְרֵי הַשַּׁ״ז תְּמוּהִים דִּבְרַמְבַּ״ם פֶּרֶק י״א דְּמַקְוָאוֹת (ה״ג) כָּתַב בְּהֶדְיָא דְּאַחַר מַיִם שְׁנִיִּים אֵין בָּהֶם שׁוּם טָמְאָה בְּנִגְיעָה בָּהֶם אַף בְּכִכַּר תְּרוּמָה וּלְכָךְ תִּקְּנוּ הַשְּׁנִיִּים, וְכֵן מוּכָח מִכָּל הַפּוֹסְקִים וּכְבָר תָּמַהּ עָלָיו הַפְּרִי מְגַדִּים (משב״ז סק״ז): **ט** (מז) **מִשְׁנָה** בְּפֶרֶק ב׳ דְּיָדַיִם (מ״ב): **(מח)** דּוּמְיָא דְּחָזַר וְנָגַע בַּכֹּתֶל: **(נ)** דְּכֵן מִשְׁמַע קְצָת מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב שֶׁלֹּא יִשְׁאַר וְכוּ׳, אוֹ אוּלַי דְּחַכָּךְ בְּמִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת וְרֹאשׁוֹ מִטְּמֵאִים מַיִם שֶׁעַל הַצְּרוֹר לְהַיָּד, וְתוּ לֹא יוֹעִיל לָהֶן הַשְּׁנִיִּים לְטַהֲרָן, [וּמַה שֶּׁכָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁלֹּא יִשְׁאַר, וְכוּ׳ רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְאַפּוֹקֵי אִם בָּצַת הִשְׁפִּיכָה רִאשׁוֹנָה גּוּפָא שֶׁטִּפְּחוּ הַמַּיִם אֶת הַצְּרוֹר וְנָפַל מִיָּדוֹ לֵית לָן בָּהּ, וְכֵן מוּכָח קְצָת לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה (שם) דְּקָתָנֵי נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים וְנִמְצָא עַל יָדוֹ צְרוֹר וְכוּ׳, מַשְׁמַע דְּלֹא מוֹעִיל אַף אִם יָסִיר אַחַר כָּךְ, וְאִמָּה דְּקָתָנֵי הַמַּיִם הַשְּׁנִיִּים מְטַהֲרִין וְכוּ׳, רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאִם הָיוּ מְטַהֲרִין גַּם שֶׁצַּל הַצְּרוֹר, מַפֵּילָא יֵשׁ לָהּ דִּין שֶׁאֵר מַיִם שֶׁאֵינָם מְטַפְּאִין אֶת הַיָּד], וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי אוֹ שֶׁבַּהֲדָחַת הַשְּׁנִיִּים וְכוּ׳, אַף שֶׁכְּבָסָן יָד הַקְּטָנָה (הל׳ ברכות פ״ז ס״ק צז) מַחְמִיר בָּזֶה לְעִנְיַן דַּעְתִּי גַּם זֶה לֹא בְּרִירָא:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם סִימָן קסב קסג

ס שם בפרוש הר״ש והרא״ש. ע טור בשם הרא״ש שם בחלין ק״ו.

(סג) שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר עַל יָדוֹ צְרוֹר אוֹ קֵיסָם (סד) * אוֹ שׁוּם (מ) דָּבָר אַחֵר, (סה) שֶׁאֵין מַיִם מְטַהֲרִין אֶלָּא מַיִם שֶׁעַל גַּבֵּי הַיָּד, וְלֹא הַמַּיִם שֶׁעַל הַצְּרוֹר, (סו) [ס]וְאִם שׁוֹפֵךְ רְבִיעִית מַיִם כְּאַחַת עַל יָדוֹ, אֵינוֹ צָרִיךְ לְזַהֵר בְּכָךְ: ו [ע]מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַכָּה בְּיָדוֹ (סז) וּרְטָיָה (פרוש אינגו״נטו בְּלַע״ז) (ט) עָלֶיהָ, (סח) דַּי לוֹ שֶׁיִּטֹּל (סט) שְׁאָר הַיָּד שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם הָרְטָיָה. וְצָרִיךְ לְזַהֵר (ע) שֶׁלֹּא יִגַּע בָּרְטָיָה, שֶׁלֹּא יַחֲזְרוּ הַמַּיִם שֶׁעַל הָרְטָיָה וְיִטַּמְּאוּ הַיָּד. (עא) אוֹ יִשְׁפֹּךְ רְבִיעִית עַל הַיָּד כְּאַחַת, שָׁאז לֹא נִטְמְאוּ הַמַּיִם. (עב) נוֹטְלִים מַיִם רִאשׁוֹנִים בֵּין עַל גַּבֵּי כְּלִי בֵּין עַל גַּבֵּי קַרְקַע (טור):

א רמב״ם בפרק (ד׳) [ר׳] מהלכות ברכות (ה״ח).

קסג דִּין מִי שֶׁאֵין לוֹ מַיִם, וְהַמַּאֲכִיל לַאֲחֵרִים. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א (א) * [א]אִם אֵין מַיִם (ב) מְצוּיִים (ג) לְפָנָיו * בְּרִחוּק יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה (מ) מִילִין, וּלְאַחֲרָיו מִיל,

בֵּאוּר הַלָּכָה

ט * אוֹ שׁוּם דָּבָר אַחֵר. עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק־סד) בְּמֶה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַפְּרִי מְגַדִּים וְהוּא מְצֻדָּד כֵּן עַל פִּי דַּעַת הַט״ז בְּסוֹף סִימָן קנ״ט (סק״כ) דְּמִתִּיר לִטְבֹּל בָּהֶם לְכַתְּחִלָּה אַף בְּלֹא רִסּוּק. וְהַגַּה הָלֹא קַיְימָא לַן לְעִיל דְּכָל סָפֵק בִּנְטִילַת יָדַיִם טָהוֹר, וּבְפָרָט דִּבְשָׁעַת הַדְּחַק נָקִטִינַן כֵּן לְהַלָּכָה בְּסִימָן ק״ס סָעִיף י״ב בֵּין שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק נח), וּמְהַגְּרִ״א מְשֻׁמָּע דְּאַף לְכַתְּחִלָּה מֻתָּר לִטְבֹּל בָּהֶם יָדָיו כְּהַשְׁ״ז, וְכָמְבֹאָר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ר״א (סעי׳ ל) דְּמִצַּדַּד כֵּן אַף לְעִנְיַן טְבִילַת נְדָּה, וְכֵן לְעִיל בְּסִימָן ק״ס (שם) עַיִן שָׁם, וּבְפָרָט דִּלְהַרְמְבַּ״ם (בפיהמ״ש יומא פ״ב מ״ב) דְּמִפָּרֵשׁ הַטַּעַם מִשּׁוּם חֲצִיצָה לֵית לַיהּ כְּלָל הַאי סְבָרָא דְּרַ״ש (שם) וְהָרא״ש (שם), [ב]וְעַל כֵּן נִרְאֶה דְּבָזֶה שֶׁנִּמְצָא אַחַר כָּךְ עַל יָדוֹ אֵין לִפְסֹל הַנְּטִילָה לַחֲשֹׁשׁ אוֹתָם לְדָבָר אַחֵר. וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב יוֹתֵר אִם יֵשׁ לוֹ מַיִם שֶׁמְּעֹרָב בְּבָרָד שֶׁיִּטֹּל רְבִיעִית עַל כָּל יָד וְיָד וּבָזֶה שׁוּב אֵין שׁוּם חֶשְׁשׁ כְּלָל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר:

א * אִם אֵין מַיִם מְצוּיִים וְכוּ׳. עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ג) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דַּאֲפִלּוּ אִם הוּא מְסֻפָּק שְׁמָא לֹא יִמְצָא גַּם כֵּן שָׁרֵי, וְעַיִן בְּחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל מ סעי׳ יא) שֶׁכָּתַב דַּוְקָא אִם הוּא רָעֵב הַרְבֵּה, וּבְחִדּוּשֵׁי הָרִיטְבָ״א [שֶׁנִּדְפַּס כָּעֵת] עַל פְּסָחִים בְּדֶרֶךְ מ״ו (ע״א ד״ה וכתב עוד) מִשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ בְּוַדַּאי שֶׁלֹּא יִמְצָא מַיִם גַּם כֵּן אֵין לְהַקֵּל בְּסִתְמָא רַק כְּשֶׁהוּא צָרִיךְ לְזֶה הַרְבֵּה כְּגוֹן שֶׁהוּא חָלוּשׁ מִפְּנֵי טֹרַח הַדֶּרֶךְ וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה:

* בְּרִחוּק יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה מִילִין וְכוּ׳. וּמִסְתַּבְּרָא דִּכְשֶׁהוּא נוֹסֵעַ בְּגַמְלָא פָּרְחָא [כְּגוֹן עַל פָּאסְ״ט וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה] אֵין חוֹשְׁבִין לְפִי אֹרֶךְ הַדֶּרֶךְ, אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן הַזְּמַן שֶׁל הֲלוֹךְ אַרְבָּעָה מִילִין לְאָדָם בֵּינוֹנִי שֶׁהוּא שָׁעוֹר שִׁבְעִים

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁמִּסְתַּפְּקִים בָּזֶה עַיִן שָׁם: (סג) שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר וְכוּ׳. וְאַף כְּשֶׁהַם רְפוּיִים וְרָאוּי לְבִיאַת מַיִם תַּחְתֵּיהֶם, דְּהַפְסוּל בָּזֶה (פו) לָאו מִשּׁוּם חֲצִיצָה אֶלָּא כִּדְמִפָּרֵשׁ: (סד) אוֹ שׁוּם דָּבָר אַחֵר. עַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ דָּבָר שֶׁבְּרִיָּתוֹ מִן הַמַּיִם, כְּגוֹן יַבְחוּשִׁין אֲדָמִים אוֹ שֶׁלֶג וּבָרָד כְּשֶׁלֹּא רִסְּקָן דַּיָּנִם כִּצְרוֹר וְקֵיסָם, [א]אֲמְנָם הַפְּרִי מְגַדִּים מִסְתַּפֵּק לְעִנְיַן שֶׁלֶג וּבָרָד שֶׁלֹּא לִפְסֹל אִם נִמְצָא עַל יָדוֹ אַחַר הַנְּטִילָה, וְעַיִן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד״ה או) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה. וְדַע דִּלְדִרְדֵּין דְּרִגְילִין לְטֹל בְּרִבְיעִית עַל כָּל יָד וְיָד לֵית לַן נַפְקוּתָא בְּכָל זֶה וּכְדִלְקַמַּיהּ: (סה) שֶׁאֵין מַיִם מְטַהֲרִין וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּטַעַם הַפְּסוּל בָּזֶה הוּא (נב) מִשּׁוּם שֶׁמַּיִם שֶׁעַל הַצְּרוֹר נִטְמְאוּ מֵחֲמַת יָדָיו וְחוֹזְרִין וּמִטַּמְּאִין הַיָּדַיִם, וְהַמַּיִם הַשְּׁנִיִּים שֶׁשּׁוֹפֵךְ לֹא מְהַנְּיָ, דְּאֵינָם מְטַהֲרִין אֶלָּא הַמַּיִם שֶׁעַל הַיָּד, וְלֹא שֶׁעַל הַצְּרוֹר: (סו) וְאִם שׁוֹפֵךְ רְבִיעִית וְכוּ׳. כַּנַּ״ל בְּסָעִיף ח׳: ו (סז) וּרְטִיָּה. עַיִן סִימָן קס״א סָעִיף קָטָן ד׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: (סח) דַּי לוֹ וְכוּ׳. מְיֵירֵי (נג) שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַהֲסִירָהּ מֵחֲמַת כְּאֵב הַמַּכָּה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם לְעִיל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ה׳ עַיִן שָׁם, וּלְכָךְ דַּי לוֹ וְאֵין זוֹ נְטִילָה לַחֲצָאִין, (נד) כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִטֹּל חֲצָיָהּ הַשֵּׁנִי הוֹמָה לְמִי שֶׁנִּקְטַע אֶצְבָּעוֹ שֶׁנּוֹטֵל שְׁאָר הַיָּד: (סט) שְׁאָר הַיָּד. וְאִם (נה) אֵינוֹ יָכוֹל לִטֹּל יָדָיו כְּלָל מַחֲמַת חֹלִי, יִכְרֹךְ יָדָיו בְּמַפָּה: (ע) שֶׁלֹּא יִגַּע בָּרְטִיָּה. צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁלֹּא יִגַּע הַמַּיִם בָּרְטִיָּה, [פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יח)] וְהַיְינוּ דְּכָל שֶׁנִּשְׁפַּךְ מַיִם רִאשׁוֹנִים קְצָת עַל הָרְטִיָּה אֵין מַיִם שֵׁנִיִּים יְכוֹלִים לְטַהֲרָם, וְחוֹזְרִים אַחַר כָּךְ הַמַּיִם שֶׁעַל הָרְטִיָּה עַל הַיָּד וּמִטַּמְּאִים אוֹתָם, וּכְמוֹ בְּסָעִיף ט׳ לְעִיל לְעִנְיַן צְרוֹר וְקֵיסָם, וְזֶהוּ שֶׁסֵּיֵם הַמְחַבֵּר שֶׁלֹּא יַחֲזְרוּ וְכוּ׳: (עא) אוֹ יִשְׁפֹּךְ רְבִיעִית וְכוּ׳ שָׁאז לֹא נִטְמְאוּ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר וַאֲפִלּוּ אִם יַחֲזְרוּ הַמַּיִם אַחַר כָּךְ אֵין חֶשְׁשׁ בַּדָּבָר, וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּעֲצָה זוֹ יָפָה יוֹתֵר מֵאִפָּן הָרִאשׁוֹן, דְּאִי אֶפְשָׁר לְהִזָּהֵר וְלִשְׁפֹּךְ מַמָּשׁ (ט) סָמוּךְ לְמָקוֹם הָרְטִיָּה וְעַל הָרְטִיָּה לֹא יַגִּיעוּ הַמַּיִם. עוֹד כָּתְבוּ דְּטוֹב לְכָרֹךְ עַל הָרְטִיָּה (מ) אַחַר הַנְּטִילָה כְּשֶׁבָּא לֶאֱכֹל בְּסַמַּרְטוּט לָבָן וְנָקִי לְכָסּוֹת זֶהֱמַת הָרְטִיָּה. כָּתְבוּ (סא) הָאַחֲרוֹנִים אִם נָפְלָה הָרְטִיָּה בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה צָרִיךְ לִטֹּל שֵׁנִית, כְּדִין מַפָּה [בְּאֹפֶן הַמְבֹאָר לְקַמָּן סִימָן קס״ג (ס״א) דְּמַתְּרֵ בָּזֶה] שֶׁאִם הַסִּיר הַמַּפָּה אָסוּר לֶאֱכֹל כֵּן בָּזֶה: (עב) נוֹטְלִים מַיִם רִאשׁוֹנִים וְכוּ׳. דְּהַיְינוּ מַיִם שֶׁלְּפָנֵי הַמָּזוֹן וּלְאַפּוּקֵי מַיִם אַחֲרוֹנִים וּכְדִלְקַמָּן סִימָן קפ״א סָעִיף ב׳:

א (א) אִם אֵין מַיִם וְכוּ׳. כָּתַב בְּיִם שֶׁל שְׁלֹמֹה (חולין פ״ח ס״י כב) דְּאוֹתָן שֶׁנּוֹטְלִין יְדֵיהֶם בְּלַחוּת הָעֲשָׂבִים כְּשֶׁאֵין לָהֶם מַיִם עֲבָרָה הִיא בְּיָדָם, שֶׁמְּזַלְזְלִין בִּנְטִילַת יָדַיִם, וְגַם בִּרְכָתָן לְבַטָּלָה הִיא שֶׁאֵין זֶה נְטִילָה כָּל עִקָּר [וְהֵבִיאוֹ הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א)]: (ב) מְצוּיִים וְכוּ׳. אֲבָל כְּשֶׁמַּיִם מְצוּיִים אָסוּר אַף בְּמַפָּה (פ) דִּילְמָא אָתֵי לְמִינְגַּע: (ג) לְפָנָיו בְּרִחוּק יוֹתֵר וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ וּמְשַׁעֵר שֶׁלֹּא יִמְצָא מַיִם אַף בְּרִחוּק יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה מִילִין וְהוּא רוֹצֶה לֶאֱכֹל, אָז הִתִּירוּ לוֹ לֶאֱכֹל עַל יְדֵי כְּרִיכַת מַפָּה עַל יָדָיו, אֲבָל אִם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) ר״ש (ידים פ״ב מ״ב) וְרא״ש (שם). וְרַמְבַּ״ם (בפירושו, שם) פֵּרֵשׁ דְּוַקָא בִּדְבוּקִים וּמְשׁוּם חֲצִיצָה, אֲבָל רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב טז ח״ו) וְטוּר וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ נָקְטוּ כְּרַ״ש וְרא״ש: (נא) הָרא״ש בְּפֵרוּשׁוֹ לְיָדַיִם (שם): ו (נב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נג) הָרא״ש (חולין פ״ח ס״י יח) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: (נד) חַיֵּי אָדָם (ח״א כלל מ סי״ז) וְטַעֲמוֹ דְּדָמֵי לְסִימָן קס״ג סָעִיף א׳ עַיִן שָׁם: (ט) דְּאִם יַרְחִיק קְצָת מִמָּקוֹם הָרְטִיָּה הֲלֹא לֹא יֵצֵא יְדֵי נְטִילָה, דַּעַד מָקוֹם הָרְטִיָּה שָׁיְדוֹ מְגֻלָּה הֲלֹא מְחֻיָּב מִן הַדִּין לִטֹּל שְׁלֹמֹה (חולין פ״ח ס״י לז): (מ) הוֹסִפְתִּי תֵּבוֹת אֵלּוּ מִשּׁוּם דְּאִי יִכְרֹךְ קֹדֶם הַנְּטִילָה, יִהְיֶה צָרִיךְ לְצַמְצֵם שֶׁיִּהְיֶה שָׁעוּר הַסַּמַּרְטוּט רַק כְּרֹחַב שָׁעוּר הָרְטִיָּה וְלֹא יוֹתֵר, [דְּאִי לָאו הָכִי לֹא יֵצֵא יְדֵי נְטִילָה, דְּמָקוֹם מַהֵיכָן שֶׁאֵין עָלָיו הָרְטִיָּה לֹא הִתִּירוּ לֶאֱכֹל עַל יְדֵי מַפָּה מִשּׁוּם דִּילְמָא אָתֵי לְמִינְגַּע, וְרַק בְּמָקוֹם

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (סי״ד) פסק כמג״א שכל שלא ריסקם פסול לנטילה ואין מים שניים מטהרין אותן. **ב]** ראה מה שהובא במשנ״ב ס״ק סד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah